

قانون آئین نامه مالی ، محاسباتی و معاملاتی دیوان محاسبات کشور

ماده 1 - امور مالی ، معاملاتی و محاسباتی دیوان محاسبات کشور طبق مفاد این قانون اداره و انجام خواهد شد .

ماده 2 - حواله اجازه ای است که کتباً وسیله مقامات مجاز دیوان محاسبات برای تأدیه تعهدات و بدهیهای قابل پرداخت از محل اعتبارات مربوط عهده مدیر امور مالی دیوان محاسبات در وجه ذینفع صادر می شود .
ماده 3 - درخواست وجه سندی است که مدیر امور مالی دیوان محاسبات برای دریافت وجه به منظور پرداخت حواله های صادر شده موضوع ماده 2 این قانون و سایر پرداختهایی که بموجب قانون از محل بودجه مورد عمل عهده خزانه در وجه حساب یا حسابهای بانکی دیوان محاسبات صادر میگردد ، تنظیم مینماید .

ماده 4 - تنخواه گردان حسابداری عبارتست از وجهی که خزانه از محل اعتبارات مصوب دیوان محاسبات برای انجام بعضی از هزینه های سال جاری و تعهدات قابل پرداخت سالهای قبل در اختیار مدیر امور مالی دیوان محاسبات قرار میدهد تا در قبال حواله های صادر شده پرداخت و سپس با ارائه اسناد هزینه جهت تکمیل تنخواه گردان درخواست وجه نماید .

ماده 5 - تنخواه گردان پرداخت عبارتست از وجهی که از محل تنخواه گردان حسابداری از طرف مدیر امور مالی دیوان محاسبات با تایید رئیس دیوان محاسبات و یا مقامات مجاز از طرف ایشان برای انجام برخی از هزینه ها در اختیار واحدها و یا مأمورینی که به موجب این قانون و آئین نامه های اجرایی آن مجاز به دریافت تنخواه گردان هستند قرار میگیرد تا به تدریج که هزینه های مربوط انجام می شود اسناد هزینه تحویل و مجدداً وجه دریافت دارند .

ماده 6 - مقامات مجاز دیوان محاسبات از لحاظ این قانون عبارتند از :

الف - رئیس دیوان محاسبات .

ب - افرادی که از طرف رئیس دیوان محاسبات به موجب احکام رسمی صادره توس ایشان مجاز به امضای احکام ، قراردادهای ، حواله ها و اسناد هزینه میباشند در حدود مقررات این قانون و مفاد احکام تفویض حق امضای رئیس دیوان محاسبات .

ماده 7 - مدیر امور مالی به موجب حکم رئیس دیوان محاسبات به منظور انجام وظایف مشروحه زیر به این سمت منصوب می شود .

الف - اعمال نظارت و تأمین هماهنگی لازم در اجرای مقررات مالی و محاسباتی در دیوان محاسبات کشور .

ب - اداره امور مالی و نظارت بر امور مالی و محاسباتی و نگاهداری و تنظیم حسابهای دیوان محاسبات بر طبق این قانون و سایر قوانین و مقررات مربوط .

ج - نظارت بر حفظ اسناد و دفاتر مالی .

د - نگاهداری و تحویل و تحول وجوه و نقدینه ها و سپرده ها و اوراق بهاءدار دیوان محاسبات .

ه - نگاهداری حساب اموال دیوان محاسبات و نظارت بر اموال مذکور .

و - انجام سایر وظایفی که در این قانون بطور مستقیم بر عهده مدیر امور مالی دیوان محاسبات محول شده و یا وظایفی که با رعایت این قانون و سایر قوانین و مقررات عمومی دولت از طرف رئیس دیوان محاسبات به مدیر امور مالی دیوان محاسبات ارجاع می شود .

تبصره - وظایفی که در قانون محاسبات عمومی و سایر قوانین و مقررات عمومی دولت بر عهده ذیحسابان وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی واگذار شده است، در هر مورد که لازم باشد و مغایر با مفاد این قانون نباشد به مدیر امور مالی دیوان محاسبات محول می شود .

ماده 8 - امین اموال مسوولي است که به موجب حکم رئیس دیوان محاسبات و یا مقامات مجاز از طرف ایشان از بین مستخدمین رسمی واجد صلاحیت به این سمت منصوب و انجام قسمتی از وظایف و مسوولیت‌های امور مالی دیوان محاسبات به او محول میشود .

تبصره - کاربردازان و واحدهای تدارکاتی و سایر مأموران دیوان محاسبات مادام که به اقتضای طبع و ماهیت وظایف قانونی خود و یا مأموریت‌های محوله مجاز به دریافت تنخواه گردان پرداخت میباشند از لحاظ مقررات مربوط به واریز تنخواه گردان دریافتی در حکم این امین اموال محسوب میشوند .

ماده 9 - در هر مورد که شرایط تصدی مشاغل موضوع اجرای این قانون لازم الذکر باشد و موارد در آئین نامه استخدامی دیوان محاسبات و یا سایر آئین نامه ها و مقررات مربوط ذکر نشده باشد ، شرایط تصدی و احراز مشاغل به تأیید رئیس دیوان محاسبات خواهد رسید .

ماده 10 - اصطلاحاتی که در این قانون برای آنها تعریف مشخصی ارائه نشده است ، طبق مفاد قانون محاسبات عمومی کشور مصوب 1366/6/1 و سایر قوانین و مقررات عمومی دولت تعریف می شود .

ماده 11 - وجوهی که وسیله دیوان محاسبات به عنوان سپرده و یا وجه‌الضمان و یا وثیقه و یا نظایر آنها دریافت می‌گردد باید به حسابهای مخصوصی که از طرف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و یا شعب سایر بانکهای دولتی که از طرف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نمایندگی داشته باشند افتتاح می‌گردد واریز شود وجوه واریز شده به حساب مذکور بدون حق برداشت خواهد بود و باید در آخر هر ماه به حساب مخصوص تمرکز وجوه سپرده در خزانه منتقل شود .

تبصره - وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است از طریق واگذاری تنخواه گردان رد سپرده از حساب تمرکز وجوه سپرده موجبات تسریع و تسهیل در رد کلیه سپرده های موضوع این ماده را فراهم نماید .

ماده 12 - در مواردی که برای تقسیت بدهی اشخاص به دیوان محاسبات و یا دادن مهلت به بدهکاران مزبور و نیز هزینه‌های نقدی ناشی از استتکاف و یا عدم پرداخت به موقع بدهی به موجب مقررات خاص و یا مقررات عمومی تعیین تکلیف نشده باشد نحوه عمل طبق تشخیص رئیس دیوان محاسبات خواهد بود .

ماده 13 - وجود اعتبار در بودجه دیوان محاسبات به خودی خود برای اشخاص (اعم از حقیقی یا حقوقی) ایجاد حق نمی‌کند و استفاده از اعتبارات باید با رعایت مقررات مربوط به خود به عمل آید .

ماده 14 - در مورد آن قسمت از هزینه های جاری مستمر که نوعاً انجام آن از يك سال مالی تجاوز می‌کند دیوان محاسبات می‌تواند برای مدت متناسب قراردادهائی را که مدت اجرای آن از سال مالی تجاوز می‌کند منعقد نماید . دیوان محاسبات مکلف است در بودجه سالانه خود اعتبارات لازم برای پرداخت تعهدات مربوط را مقدم بر سایر اعتبارات منظور نماید .

ماده 15 - پرداخت هزینه‌ها به ترتیب پس از طی مراحل تشخیص ، تأمین اعتبار ، تعهد ، تسجیل و حواله با رعایت مفاد این قانون به عمل خواهد آمد .

ماده 16 - اختیار و مسئولیت تشخیص و انجام تعهد و تسجیل و حواله به عهده رئیس دیوان محاسبات و یا مقامات مجاز از طرف ایشان و مسئولیت تأمین اعتبار و تطبیق پرداخت با قوانین و مقررات به عهده مدیر امور مالی دیوان محاسبات و یا افراد مجاز از طرف ایشان می‌باشد .

ماده 17 - دیوان محاسبات کشور به منظور ایجاد تسهیل در پرداخت هزینه های خود در تهران و مراکز استانها وجوه لازم به عنوان تنخواه گردان را در اختیار امنای اموال مربوط قرار خواهد داد . آئین نامه نحوه واگذاری و میزان و موارد استفاده از انواع تنخواه گردانهائی که واگذاری آنها بر حسب این ماده و سایر مواد این قانون ضرورت پیدا می‌کند و همچنین ترتیب واریز آنها به موجب دستورالعملی انجام خواهد شد که از طرف رئیس دیوان محاسبات تهیه و ابلاغ خواهد گردید .

ماده 18 - اعتبارات مندرج در بودجه دیوان محاسبات تحت عنوان " دیون بلامحل " در مورد اعتبارات جاری و عمرانی و همچنین سایر بدهی‌هایی که خارج از اختیار دیوان ایجاد شده باشد به تشخیص رئیس دیوان محاسبات کشور تعیین و قابل مصرف می‌باشد .

ماده 19- در مواردی که لازم است قبل از انجام تعهد بر اساس شرایط مندرج در احکام و یا قراردادهای طبق مقررات وجهی پرداخت شود می توان به تشخیص رئیس دیوان محاسبات و یا مقامات مجاز از طرف ایشان مبالغی به عنوان پیش پرداخت تأدیه نمود .

ماده 20- در مواردی که بنا به عللی تسجیل و یا تهیه اسناد و مدارک لازم برای تأدیه تمام دین مقدور نبوده و یا پرداخت تمام وجه مورد تعهد میسر نباشد می توان قسمتی از وجه تعهد انجام شده را تحت عنوان علی الحساب به تشخیص رئیس دیوان محاسبات و یا مقامات مجاز از طرف ایشان پرداخت نمود .

ماده 21- میزان و موارد تأدیه پیش پرداخت و علی الحساب و همچنین نحوه واریز و احتساب آنها به هزینه قطعی توسط رئیس دیوان محاسبات تعیین می گردد .

ماده 22- کلیه اعتبارات جاری و عمرانی (سرمایه گذاری ثابت) منظور در بودجه دیوان محاسبات تا آخر سال مالی قابل تعهد و پرداخت است و مانده وجوه اعتبارات مصرف نشده هر سال باید حداکثر تا پایان فروردین ماه سال بعد به خزانه برگشت داده شود . تعهداتی که تا آخر سال مالی مربوط با رعایت مقررات در حدود اعتبارات مصوب ایجاد شده و پرداخت نشده باشد از محل اعتبارات دیوان محاسبات قابل پرداخت خواهد بود .

ماده 23- پرداخت کمک یا اعانه به افراد واحدهای تابعه با تشخیص رئیس دیوان محاسبات با اخذ رسید از دریافت کننده به هزینه قطعی منظور خواهد شد .

ماده 24- اجرای طرحهای عمرانی دیوان محاسبات از نظر مقررات مالی و معاملاتی و محاسباتی تابع این قانون و سایر قوانین و مقررات عمومی دولت (در حدودی که با این قانون مغایر نباشد) خواهد بود ، لکن در کلیه موارد مسئولیتها و وظایف امور ذی حسابی به مدیر امور مالی دیوان محاسبات واگذار می شود .

ماده 25- برای دیوان محاسبات کشور و واحدهای تابعه آن در تهران و مراکز استانها حسب مورد از طرف خزانه و یا نمایندگی خزانه در استانها در بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و یا سایر بانکهای دولتی که از طرف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نمایندگی داشته باشند ، به تعداد مورد نیاز حسابهای بانکی برای پرداختهای مربوط افتتاح خواهد شد . استفاده از حسابهای مزبور با امضای مشترک رئیس دیوان محاسبات و مدیر امور مالی دیوان محاسبات و یا مقامات مجاز از طرف آنها به عمل خواهد آمد و کلیه پرداختهای دیوان محاسبات منحصرأ از طریق حسابهای بانکی امور مالی دیوان محاسبات و یا مقامات مجاز از طرف آنها به عمل خواهد آمد و کلیه پرداختهای دیوان محاسبات منحصرأ از طریق حسابهای مذکور مجاز خواهد بود .

ماده 26- معاملات دیوان محاسبات اعم از خرید ، فروش ، اجاره ، استجاره ، پیمانکاری، اجرت کار و غیره (به استثنای مواردی که مشمول مقررات استخدامی می شود) باید حسب مورد از طریق مناقصه و یا مزایده انجام شود مگر در موارد زیر :

- 1- در مورد معاملاتی که طرف معامله وزارتخانه ها یا مؤسسه دولتی و یا شرکت دولتی باشد .
  - 2- در مورد معاملاتی که انجام آنها به تشخیص رئیس دیوان محاسبات کشور و یا مقامات مجاز از طرف ایشان با نهادها و مؤسسات و شرکتهای زیر مقرون به صرفه و صلاح دیوان محاسبات باشد .
  - الف - مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و مؤسسات تابعه که بیش از پنجاه درصد سهام و یا سرمایه و یا مالکیت آنها متعلق به مؤسسات و نهادهای مذکور باشد .
  - ب - شرکتهای تعاونی مصرف و توزیع کارکنان وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی که بر اساس قوانین و مقررات ناظر بر شرکتهای تعاونی تشکیل و اداره می شوند .
  - ج - شرکتهای و مؤسسات تعاونی تولید و توزیع که تحت نظارت مستقیم دولت تشکیل و اداره می گردند .
- 3- در مورد خرید اموال و خدمات و حقوقی که به تشخیص و مسئولیت رئیس دیوان محاسبات و یا مقامات مجاز از طرف ایشان منحصر به فرد بوده و دارای انواع مشابه نباشد .

- 4- در مورد خرید و استجاره اموال غیرمنقول که به تشخیص و مسئولیت رئیس دیوان محاسبات و یا مقامات مجاز از طرف ایشان با کسب نظر کارشناس رسمی دادگستری و یا کارشناس خبره و متعهد رشته مربوط با مسئولیت رئیس دیوان محاسبات کشور انجام خواهد شد .
- 5 - در مورد خرید خدمات هنری با رعایت موازین اسلامی و صنایع مستظرفه و خدمات کارشناسی .
- 6 - در مورد خرید کالاهای انحصاری دولتی و یا سایر کالاهائیکه دارای فروشنده انحصاری بوده و برای آنها از طرف دستگاههای ذیربط دولتی نرخهای معینی تعیین و اعلام شده است .
- 7 - در مورد خرید کالاهای مورد مصرف روزانه که در محل از طرف دستگاههای ذیربط دولتی و یا شهرداریها برای آنها نرخ ثابتی تعیین شده باشد .
- 8 - در مورد کالاهای ساخت کارخانه‌های داخلی و کرایه حمل و نقل بار از طریق زمینی که از طرف دستگاههای دولتی ذیربط برای آنها نرخ تعیین شده باشد .
- 9 - در مورد کرایه حمل و نقل هوایی ، دریائی و هزینه مسافرت و نظایر آنها در صورت وجود نرخ ثابت و مقطوع .
- 10 - در مورد تعمیر ماشین آلات و تجهیزات ثابت و متحرک به تشخیص رئیس دیوان محاسبات و مقامات مجاز از طرف ایشان .
- 11- در مورد خرید قطعات یدکی برای تعویض یا تکمیل لوازم و تجهیزات ماشین‌آلات ثابت و متحرک موجود و همچنین ادوات و ابزار و وسایل اندازه گیری دقیق و لوازم آزمایشگاههای علمی و فنی و نظایر آنها با تعیین بهای مورد معامله حداقل وسیله یک نفر کارشناس خبره و متعهد رشته مربوط که برحسب مورد توسط رئیس دیوان محاسبات و یا مقامات مجاز از طرف ایشان انتخاب خواهد شد .
- 12- در مورد معاملاتی که به تشخیص رئیس دیوان محاسبات به ملاحظه صرفه و صلاح دیوان محاسبات باید مستور بماند .
- تبصره - انجام معاملات موضوع ردیف های 1 و 2 این ماده بدون رعایت تشریفات مناقصه و یا مزایده مشروط به آن است که دستگاه فروشنده مورد معامله را در اختیار داشته و یا تهیه‌کننده یا انجام دهنده آن باشد و یا اینکه وظیفه تهیه و توزیع و فروش مورد معامله را به عهده داشته باشد .
- ماده 27 - معاملات دیوان محاسبات به سه دسته جزئی ، متوسط و عمده به شرح زیر تقسیم می شود :
- الف - معاملات جزئی - معاملاتی که مبلغ آن از یک میلیون ریال تجاوز نکند .
- ب - معاملات متوسط - معاملاتی است که مبلغ آن از یک میلیون ریال بیشتر باشد و از پنج میلیون ریال تجاوز ننماید.
- ج - معاملات عمده - معاملاتی است که مبلغ آن از پنج میلیون ریال بیشتر باشد .
- تبصره 1 - مبنای نصاب در خرید برای معاملات جزئی و متوسط مبلغ مورد معامله و در مورد معاملات عمده مبلغ برآورد است .
- تبصره 2 - مبنای نصاب در فروش مبلغ ارزیابی کاردان خبره به انتخاب دیوان محاسبات می باشد .
- ماده 28 - مناقصه در معاملات بطرق زیر انجام می شود :
- الف - در مورد معاملات جزئی به کمترین بهای ممکن به تشخیص و مسئولیت کارپرداز .
- ب - در مورد معاملات متوسط به کمترین بهای ممکن به تشخیص و مسوولیت کارپرداز و تأیید مقامات مجاز از طرف رئیس دیوان محاسبات کشور .
- ج - در مورد معاملات عمده با انتشار آگهی مناقصه عمومی و یا ارسال دعوتنامه (مناقصه محدود) به تشخیص رئیس دیوان محاسبات کشور و یا مقامات مجاز از طرف ایشان .
- ماده 29 - مزایده در معاملات بطرق زیر انجام میپذیرد :
- الف - در مورد معاملات جزئی به بیشترین بهای ممکن به تشخیص و مسوولیت مأمور فروش .
- ب - در مورد معاملات متوسط با حراج .

ج - در مورد معاملات عمده با انتشار آگهی مزایده عمومی .
ماده 30 - در مواردی که انجام مناقصه یا مزایده به تشخیص يك هیأت سه نفره مرکب از :
الف - رئیس دیوان محاسبات یا مقامات مجاز از طرف ایشان .
ب - مدیر امور مالی دیوان .
ج - یک نفر از کارکنان خبره به انتخاب رئیس دیوان محاسبات به مصلحت نباشد ، میتوان معامله را بطریق دیگری انجام داد در این صورت هیأت مزبور نحوه انجام معامله را تعیین خواهد نمود .
ماده 31 - اعمال نظارت مالی بر مخارج دیوان محاسبات از نظر انطباق پرداخت با مقررات این قانون و سایر قوانین و مقررات مربوط بعهدہ رئیس دیوان محاسبات کشور است .